

Latvijas Republikas Veselības ministrijai
vm@vm.gov.lv

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijai
pasts@em.gov.lv

Latvijas Republikas Finanšu ministrijai
nnd@fm.gov.lv

Latvijas Republikas Zemkopības ministrijai
pasts@zm.gov.lv

Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kamerai
lobijs@litrk.lv

Latvijas Darba devēju konfederācijai
lddk@lddk.lv

Rīgā, 2022. gada 29. martā

Par likumprojektu (22-TA-888) "Grozījums Alkoholisko dzērienu aprites likumā"

Latvijas Alkohola nozares asociācija (turpmāk LANA), iepazīstoties ar Veselības ministrijas izstrādātajiem grozījumiem, kas tiek veikti pēc 2020. gada 28. jūlija MK pieņemtā "Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plānā 2020.–2022.gadam" kopumā var atbalstīt dažas Veselības ministrijas piedāvātos iniciatīvas, taču ir jāizceļ, ka kopumā ierobežojumi nepalīdzēs un neuzlabos alkoholisko dzērienu patēriņa kultūru un nepalīdzēs samazināt pārmērīgu alkoholisko dzērienu lietošanu. Sabiedrības izglītošanai un alkoholisko dzērienu patēriņa kultūras maiņai jāvelta daudz vairāk resursu, kas sekmētu pārmērīgu alkohola lietošanas samazināšanu. Turpmāk LANA izteiks ieteikumus un iebildumus par vairākiem Veselības ministrijas piedāvātiem grozījumiem.

Par likumprojekta piedāvājumu papildināt ar 7.1 pantu šādā redakcijā:

"7.1 pants. Alkoholisko dzērienu papildus marķēšanas prasības

LANA atbalsta iekļaut dzērienu marķējumā piktogrammas, kas mudina nelietot alkoholu grūtniecības laikā un vadot transportlīdzekli. LANA biedri jau šobrīd šīs piktogrammas izvieto uz vairāk kā 60% alkoholisko dzērienu pudelēm, taču LANA lūdz piemērot pārejas termiņu - trīs gadi, lai arī atlikušie uzņēmēji spētu pielāgot etiķetes.

LANA **konceptuāli** atbalsta iekļaut marķējumā informāciju par enerģētisko vērtību, kā arī iekļaut informāciju marķējumā vai ar QR kodu par dzēriena sastāvdaļām un uzturvērtību, **taču LANA iebilst pret likumprojekta veidošanu šobrīd, ņemot vērā, ka Eiropas Komisija šobrīd strādā pie pārtikas produktu, tai skaitā, alkoholisko dzērienu marķējuma.** LANA kā Spirits Europe biedrs ir parakstījusi Memorandu ar Eiropas Komisiju, kas paredz, ka kalorijas, sastāvdaļas un uzturvērtība uz pudelēm tiks ieviestas. Dažas pudeles ar jauno marķējumu jau plauktos parādīsies sākot ar šī gada janvāri, taču sagaidāms, ka ievērojami vairāk pudeļu ar jauno marķējumu varētu parādīties veikalos plauktos šī gada otrajā pusē.

Ja tomēr likumprojekts tiek virzīts tālāk, tad sakarā ar parakstīto memorandu, arī uzturvērtību var norādīt ar QR koda starpniecību, tādēļ lūdzam veikt grozījumus redakcijā:

"...1) alkoholiskā dzēriena papildu marķējumam un uzturvērtības paziņojumam, kura saturs var tikt ierobežots līdz produkta enerģētiskajai vērtībai un sastāvdaļu sarakstam. Sastāvdaļu sarakstu **un uzturvērtības paziņojumu** norāda uz etiķetes vai citā veidā (**ar**

QR koda starpniecību) ar nosacījumu, ka uz etiķetes ir norādīta skaidra un tieša saikne ar saraksta atrašanās vietu;

Pamatojums: Memorandā ir minēts, ka kalorijas ir jānorāda uz etiķetes, taču uzturvērtību var norādīt ar QR koda starpniecību. Iebilstam pret teikumu, kur minēts, ka būtu jānorāda skaidra un tieša saikne ar saraksta atrašanās vietu. Blakus enerģijas norādei būs QR kods, kas to noskenējot ar viedtālruni, aizvedīs uz mājaslapu, kur būs norādīta informācija par sastāvdaļām, uzturvērtību u.tmldz..

Precizējums anotācijai: Īrijā ir ieviesta norāde par kalorijas uz visiem alkoholiskajiem dzērieniem, taču šī norma neattiecas uz Īrijā importētiem produktiem, jo Īrija šo nav saskaņojusi ar Eiropas Komisiju, tādēļ, piemēram, uz Latvijā ražotajiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas tiek eksportēti uz Īriju, šīs prasības joprojām neattiecas

- Par piedāvāto **6.panta (2⁵) daļu** kas paredz, ka mazumtirdzniecības vietās jābūt norādītai informācijai ar brīdinājumu, ka alkoholiskos dzērienus nevar lietot nepilngadīgas personas un to lietošana negatīvi ietekmē veselību;

Ja šāds uzraksts tiek atbalstīts, ta būtu jāpapildina teksts, ka "...nepilngadīgās personas un to **pārmērīga** lietošana negatīvi ietekmē veselību".

Pamatojums: Pārmērīga alkohola lietošana negatīvi ietekmē veselību, pārmērīgi lietojot alkoholu būtiski palielinās risks saslimst ar vairākām slimībām, taču nav nepārprotamu pierādījumu, ka arī mērena un atbildīga alkohola lietošana negatīvi ietekmē veselību, tādēļ aicinām pievienot vārdu "pārmērīga lietošana negatīvi ietekmē veselību", kas būtu objektīvi.

- Par piedāvāto **5. panta 11 daļu**, kas paredz aizliegt azartspēļu zālēs un kazino piedāvāt alkoholiskos dzērienus par brīvu un aizliegt to tirgošanu, lietošanu, pieešanu pie azartspēļu automātiem, spēļu galdiem un citām azartspēļu iekārtām;

LANA aicina atstāt iespēju personai pašai dzērienu aiznest pie spēļu galda vai citām azartspēļu iekārtām, jo aizliedzot personai pašai dzērienu nest pie spēļu galdiem vai azartspēļu iekārtām, **radīsies risks** pārmērīgai un straujai alkoholisko dzērienu lietošanai ar mērķi iet izklaidēties pie spēļu galdiem vai iekārtām un ātrāk izdzert alkoholisko dzērienu pie bāra. LANA aicina arī kazino, totalizatora un derību likmju vietās atstāt iespēju pienest klāt alkoholiskos dzērienus. Latvijā ir tikai trīs kazino, tie atrodas četru vai piecu zvaigšņu viesnīcās un to apmeklētāji lielākoties ir tūristi. LANA ieskatā kazino bez iespējas pienest klāt alkoholiskos dzērienus nav kazino. Totalizatora un derību likmju vietās bieži ir arī sporta bāri, kas paralēli piedāvā kokteiļus, vīnu, alu un citus dzērienus, vērtējot sporta spēles. Aicinām Veselības ministriju plašāk pamatot, kādēļ būtu jāierobežo arī šī sadaļa, jo anotācijā galvenais risks ir pamatots tieši saistībā ar spēļu zālēm.

- Par piedāvāto **11. panta 5. daļu**, kas paredz aizliegt alkoholisko dzērienu cenu un atlaižu reklāmu

LANA neredz skaidru pamatojumu, kā šie aizliegumi un par cik samazinās pārmērīgu alkohola lietošanu vai alkohola lietošanu kopumā. Nozare ir analizējusi Igaunijas un Lietuvas tirgus datus, kas ir minēts anotācijā kā pamatojums. Taču ņemot par piemēru Lietuvu - 2018. gadā tur Tika ieviesti pat stingrāki ierobežojumi, taču salīdzinot Lietuvas 2021. Gada patēriņu pret Lietuvas 2018. Gada patēriņu, kopējās absolūtā alkohola patēriņa apjoms šajā periodā ir palielinājies par 6-8%, tādējādi 3 gadu laikā netiek novērots nekāds efekts, pat pretēji. Ieviešot šos aizliegumus Veselības ministrija nav minējusi, kāds efekts tiek sagaidīts no šī aizlieguma, tādēļ LANA aicina Veselības ministrijai pamatot, kāds konkrēti ieguvums būs no šāda aizlieguma. Ja šāda pamatojuma nav, aicinām neieviešot šo aizliegumu, jo aizliegums "aizlieguma pēc" ir bezjēdzīgs un kaitē uzņēmējdarbībai un palielina administratīvo slogu uzraugošām institūcijām.

- Par piedāvāto **11. panta 6 daļu**, kas paredz aizliegt tirdzniecības veicināšanas pasākumus (akcijas, izpārdošanas u.tml.), tai skaitā akcijas "2 par 1 cenu" vai akcijas "pērc vairākas alkoholiskā dzēriena pudeles par zemāku cenu" utt., kā arī aizliegt lojalitātes programmas ietvaros popularizēt alkoholiskos dzērienu iegādi ar atlaidi.

Līdzīgi, kā iepriekšējā punktā, arī šeit anotācijā nav skaidri minēts, kas tieši tiks sasniegts ar šo ierobežojumu. Aicinām Veselības ministriju sniegt prognozes, kur pēc tam varētu veikt esošā ierobežojuma efektivitātes izvērtējumu. Līdzīgi, kā iepriekšējā punktā, LANA vēlas piebilst, ka mūsu kaimiņvalstis šādus ierobežojumus jau ir ieviesuši, taču nav redzama šo ierobežojumu efektivitāte.

Ja tomēr šāds ierobežojums tiek ieviests, tad LANA iebilst pret lojalitātes kartes atlaižu aizliegumu, jo lojalitātes kartes atlaides ir pielīdzināmas atlaidēm parastā mazumtirdzniecības veikalā. Šajā gadījumā papildus ir nepieciešama vēl lojalitātes karte, kas visiem picējiem nemaz nav, un šādu atlaidi ir pat apgrūtinātāk saņemt, nekā parastu atlaidi veikalā.

LANA aicina vairāk uzmanību veltīt tieši iedzīvotāju grupai, kas pārmērīgi lieto alkoholiskos dzērienus. Viens no risinājumiem būtu obligāts AUDIT tests ģimenes ārsta veselības pārbaudēs, kas varētu savlaicīgāk konstatēt, vai cilvēkam ir alkohola atkarības pazīmes. LANA arī aicina sabiedrību vairāk izglītot par pārmērīgas alkohola lietošanas negatīvajām sekām. Tieši **pārmērīga** alkohola lietošana noved pie paaugstināta riska iedzīvoties veselības problēmās, sociālās rakstura problēmās u.c., tādējādi tieši ar šo iedzīvotāju daļu būtu jāstrādā, nevis jānosaka vispārēji ierobežojošie pasākumi visai sabiedrībai, kas mēreni un atbildīgi lietojot alkoholiskos dzērienus, nenes papildus izmaksas sabiedrībai un veselības sistēmai.

Aicinām Veselības ministriju ņemt vērā LANA viedokli un attiecīgi arī grozīt likumprojektu.

Ar cieņu,
Dāvis Vītols
Latvijas Alkohola nozares asociācijas
Izpilddirektors
davis.vitols@alkonozare.lv
Tālr. +371 29332778

Šis vēstules sagatavošanā izmantoti Latvijas Alkohola nozares asociācijas rīcībā esoši dati un tirgus izpētes rezultāti no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm.